2025/535

21.3.2025 г.

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2025/535 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 18 март 2025 година

за създаване на Инструмента за реформи и растеж за Република Молдова

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 212 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ([1]),

като имат предвид, че:

(1) Съюзът се основава на ценностите, посочени в член 2 от Договора за Европейския съюз (ДЕС), които включват демокрацията, принципите на правовата държава и зачитането на правата на човека. Тези ценности са част от критериите за присъединяване, установени на срещата на Европейския съвет през юни 1993 г. в Копенхаген (наричани по-нататък „критериите от Копенхаген“), и представляват условия за членство в Съюза.

(2) Процесът на разширяване на Съюза се основава на установени критерии, на справедливи и строги условия и на принципа на собствените заслуги. От съществено значение продължава да бъде твърдият ангажимент за подход, при който се дава приоритет на основните елементи, като за това се изисква отделяне на особено внимание на принципите на правовата държава, основните права, функционирането на демократичните институции и реформата на публичната администрация, както и на икономическите критерии. Напредъкът зависи от изпълнението от страна на Република Молдова (наричана по-нататък „Молдова“) на необходимите реформи за постигане на съответствие с достиженията на правото на Съюза.

(3) Агресивната война на Русия срещу Украйна показа още, че разширяването на Съюза е геостратегическа инвестиция в мира, сигурността и стабилността. Съюзът е изцяло и недвусмислено ангажиран с перспективата за членство на Молдова в Съюза. Ориентацията и ангажиментът на Молдова към Съюза са силен израз на нейния стратегически избор и място в общност на ценности. Пътят на Молдова към Съюза трябва да бъде твърдо обвързан с постигането на осезаем и конкретен напредък в реформите.

(4) В общ интерес на Съюза и Молдова е да се постигне напредък в реформирането на политическите, правните и икономическите системи с оглед на бъдещото членство на Молдова в Съюза и да се подкрепи процесът на присъединяването ѝ. Перспективата за членство в Съюза има значимо преобразуващо въздействие, тъй като предполага извършването на положителни демократични, политически, икономически и социални промени и спомага за укрепването на устойчивостта на Молдова.

(5) Необходимо е да се представят някои от предимствата на членството в Съюза преди присъединяването. Икономическата конвергенция е в основата на тези ползи. Понастоящем равнището на конвергенцията на Молдова по отношение на БВП на глава от населението, изразен в стандарти на покупателната способност, остава ниско — 29 % от средното за Съюза, и не нараства достатъчно бързо. Молдовската диаспора също следва да се счита за важен фактор, допринасящ за социалното и икономическото развитие на Молдова.

(6) Тъй като преговорите за присъединяване с Молдова започнаха през юни 2024 г., е важно да се предостави необходимата подкрепа за процеса на присъединяване на Молдова. Също така е важно тази подкрепа да се предоставя на равнище, сравнимо с това за други държави кандидатки, участващи в преговори за присъединяване, както и да се осигурят съизмерими ресурси.

(7) Изпълнението на плана за растеж за Молдова изисква подходящо финансиране в рамките на специален нов финансов инструмент (наричан по-нататък „Инструментът“). Инструментът има за цел да подпомага страната в осъществяването на реформите за устойчив икономически растеж и постигането на напредък по отношение на основните елементи на процеса на разширяване.

(8) Като се има предвид несправедливата агресивна война на Русия срещу Украйна, която дълбоко засегна сигурността и икономиката на Молдова и прехраната на нейните граждани, както и продължаващите и безпрецедентни хибридни атаки, насочени срещу страната и нейните демократични институции, Инструментът следва да има за цел да подкрепя

([1]) Позиция на Европейския парламент от 11 март 2025 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 18 март 2025 г.

Молдова да се справи с някои значителни предизвикателства, по-специално по отношение на икономиката, енергетиката, прехраната и веригите за създаване на стойност. Целесъобразно е чрез Инструмента своевременно да се окаже подкрепа на Молдова и да ѝ се даде възможност да стане по-неподатлива на чуждестранно манипулиране на информация и вмешателство в суверенитета, демократичните процеси и институциите ѝ.

(9) За да се постигнат целите на плана за растеж за Молдова, с оглед на инвестиционните области следва да се отдели особено внимание на секторите, които биха могли да бъдат ключови фактори, засилващи социалното и икономическото развитие: свързаност, инфраструктура, включително устойчив транспорт, декарбонизация, енергетика, екологичен и цифров преход, селско стопанство и хранително-вкусова промишленост, развитие на селските райони, а също и образование, участие на пазара на труда и развитие на уменията, като се обръща специално внимание на децата и младежите и на повишаването на стандарта на живот в цялата страна.

(10) Инструментът следва да се основава на Програмата за асоцииране с Молдова, както и на работата по Икономическия и инвестиционен план за Източното партньорство в Молдова, който даде тласък на инвестициите в сектори от критично значение като свързаност, енергийна ефективност и енергийна сигурност, като при това се избягва блокирането на активи, развитие на стопанската дейност и конкурентоспособност. Разширеният достъп до единния пазар на Съюза чрез установяването на задълбочена и всеобхватна зона за свободна търговия, подобренията в инфраструктурата и участието в програмите и политиките на Съюза ще донесат незабавни и осезаеми социално-икономически ползи, при условие че Молдова спазва съответните правила на Съюза за единния пазар.

(11) Устойчивата транспортна инфраструктура е от съществено значение за подобряване на свързаността между Молдова и Съюза, като тя следва да допринесе за интегрирането на Молдова в транспортната мрежа на Съюза. Чрез ревизираната трансевропейска транспортна мрежа (TEN-T) Комисията разшири европейския транспортен коридор Балтийско море — Черно море — Егейско море до Молдова. TEN-T е отправна точка за финансиране на устойчива транспортна инфраструктура, включително за екологосъобразни транспортни средства, като например железниците, както и цифровизацията на транспорта. Трансграничните проекти за енергийна инфраструктура и междусистемните връзки с държавите членки и партньорите, обхванати от процеса на разширяване на Съюза, са от съществено значение за регионалната енергийна сигурност и интеграцията в Съюза.

(12) Инструментът следва да подкрепя инвестиции и реформи, които насърчават пътя на Молдова към цифровата трансформация на икономиката и обществото в съответствие с визията на Съюза за 2030 г., представена в съобщението на Комисията от 9 март 2021 г., озаглавено „Цифров компас до 2030 г.: Европейският път за цифровото десетилетие“, като насърчава приобщаваща цифрова икономика, носеща полза за всички граждани. Инструментът следва да има за цел да улесни постигането от страна на Молдова на общите цели и цифровите цели по отношение на Съюза. Както е посочено от Комисията в нейното съобщение от 15 юни 2023 г., озаглавено „Изпълнение на Инструментариум на ЕС за киберсигурност на 5G технологиите“, този инструментариум следва да бъде отправна точка за финансирането от Съюза, за да се гарантира сигурността, устойчивостта и защитата на целостта на проектите за цифрова инфраструктура в региона.

(13) Подкрепата по линия на Инструмента следва да се предоставя с цел постигане на някои общи и специфични цели, въз основа на установени критерии и при ясни условия за плащане. Тези общи и специфични цели следва да се преследват по такъв начин, че при изпълнението им те да се подпомагат взаимно. Инструментът следва да подкрепя процеса на разширяване, като ускорява постигането на съответствие с ценностите, законите, правилата, стандартите, политиките и практиките на Съюза (т.нар. „достиженията на правото“) с оглед на членството в Съюза, да ускорява постепенното интегриране на Молдова в единния пазар на Съюза и да ускорява нейната социално-икономическа конвергенция със Съюза. Инструментът следва също така да насърчава добросъседските отношения.

(14) В допълнение към засилването на социално-икономическата конвергенция Инструментът следва да спомогне и за ускоряване на реформите, свързани с основните елементи на процеса на разширяване, включително принципите на правовата държава, основните права, наред с другото, тези на бежанците и на лицата, принадлежащи към малцинства, включително националните малцинства и ромите, както и правата на лесбийките, гейовете, бисексуалните, транссексуалните и интерсексуалните (ЛГБТИ) лица. Той следва също така да подобри функционирането на демократичните институции и публичните администрации; обществените поръчки, контрола на държавните помощи и управлението на публичните финанси; борбата с всички форми на корупцията и организираната престъпност; качественото образование и обучение, както и политиките за заетост; и целите на страната в областта на екологичния преход, климата и околната среда.

(15) Инструментът следва да подпомогне Молдова в подготовката ѝ за членство в Съюза в съответствие със съществуващата методика за разширяване.

(16) Инструментът следва да допълва съществуващия икономически и финансов диалог, без да ограничава неговия обхват, като по този начин се засилва икономическата интеграция и подготовката за многостранното наблюдение на икономическите политики от страна на Съюза.

(17) Инструментът следва да насърчава развитието на принципи за ефективност, като се спазва принципът на добавяне и взаимно допълване с подкрепата, предоставяна в рамките на други програми и инструменти на Съюза, и като се цели да не допусне дублиране и се гарантират полезни взаимодействия между помощта по настоящия регламент и други форми на помощ, включително интегрирани финансови пакети, които обхващат износа и финансирането за развитие, предоставяни от Съюза, държавите членки, трети държави, многостранни и регионални организации и субекти. Продължаващото участие на Молдова в други програми на Съюза за финансиране е от решаващо значение.

(18) В съответствие с принципа на приобщаващи партньорства Комисията следва да се стреми да гарантира, че с парламента на Молдова, местните органи съгласно националната правна уредба на Молдова и съответните заинтересовани страни в Молдова, включително социалните партньори и организациите на гражданското общество, ще бъдат провеждани надлежни консултации и че те ще разполагат със своевременен достъп до подходяща информация, чрез която да могат да изпълняват значими функции по време на разработването и изпълнението на програмите и свързаните процеси на мониторинг.

(19) В подкрепа на целите на Инструмента, както и за да се укрепи съответният капацитет на Молдова за изпълнение на програмата за реформи, следва да продължат да се предоставят техническа помощ и помощ за трансгранично сътрудничество.

(20) Инструментът следва да гарантира съгласуваност и подкрепа за постигането на общите цели на външната дейност на Съюза, определени в член 21 ДЕС, включително зачитане на основните права, залегнали в Хартата на основните права на Европейския съюз. По-специално, чрез него следва да се гарантира защитата и насърчаването на правата на човека, както и принципите на правовата държава.

(21) Инструментът следва да стимулира иновациите, научните изследвания и сътрудничеството между академичните институции и промишлеността в подкрепа на екологичния и цифровия преход, като насърчава местната промишленост, като се обръща особено внимание на местните микро-, малки и средни предприятия и новосъздадени предприятия.

(22) Молдова следва да демонстрира убедителна ангажираност спрямо европейските ценности, включително като приведе своята политика в съответствие с общата външна политика и политика на сигурност (ОВППС) на Съюза, включително с ограничителните мерки на Съюза.

(23) При прилагането на Инструмента следва да се вземат предвид стратегическата автономност на Съюза и стратегическите интереси на Съюза и неговите държави членки, както и ценностите, на които се основава Съюзът.

(24) Дейностите в рамките на Инструмента следва да подкрепят напредъка към социалните, климатичните и екологичните стандарти на Съюза и да допринасят за постигането на целите на Организацията на обединените нации (ООН) за устойчиво развитие, Парижкото споразумение, прието съгласно Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата (наричано по-нататък „Парижкото споразумение“), Конвенцията на ООН за биологичното разнообразие и Конвенцията на ООН за борба с опустиняването и следва да не допринасят за влошаване на състоянието на околната среда, нито да причиняват вреди на околната среда или климата. Мерките, финансирани по линия на Инструмента, следва да са в съответствие с националния план на Молдова в областта на енергетиката и климата, с нейния национално определен принос и амбицията за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г. Инструментът следва да допринесе за смекчаване на последиците от изменението на климата и за способността за адаптиране към неблагоприятните последици от него, както и да насърчи устойчивостта на изменението на климата. По-специално финансирането по линия на Инструмента следва да насърчава прехода към декарбонизирана, неутрална по отношение на климата, устойчива на изменението на климата и кръгова икономика.

(25) Прилагането на настоящия регламент следва да се ръководи от принципите на равенство и недискриминация, развити в стратегиите на Съюза за равенство. С него следва да се насърчават и засилват равенството между половете и съобразяването на принципа за равенство между половете, да се гарантират значимо участие на жените в процесите на вземане на решения и овластяването на жените и момичетата и да се защитават и насърчават утвърждаването и пълното упражняване на всички човешки права от всички жени и момичета, както и да се предотвратяват насилието над жени и домашното насилие и да се води борба с тези видове насилие, като се вземат предвид съответните планове за действие на ЕС относно равенството между половете и съответните заключения на Съвета и международни конвенции. Освен това настоящият регламент следва да се прилага при пълно зачитане на Европейския стълб на социалните права, включително по отношение на закрилата за децата и трудовите права. Прилагането на Инструмента следва да бъде в съответствие с Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания и протокола към нея и следва да се гарантира достъпността на предоставените по линия на Инструмента инвестиции и техническа помощ в съответствие с Директива (ЕС) 2019/882 на Европейския парламент и на Съвета ([2]).

([2]) Директива (ЕС) 2019/882 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. за изискванията за достъпност на продукти и услуги (ОВ L 151, 7.6.2019 г., стр. 70, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj).

(26) Предвид Европейския зелен пакт като европейска стратегия за устойчив растеж и значението на постигането на целите, свързани с климата и биологичното разнообразие, в съответствие с ангажиментите, поети в Междуинституционалното споразумение между Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия ([3]), Инструментът следва да допринесе за постигането на общата цел 30 % от бюджетните разходи на Съюза да са за подкрепа на целите, свързани с климата, и 7,5 % през 2024 г. и 10 % през 2026 г. и 2027 г. за подкрепа на целите, свързани с биологичното разнообразие. Най-малко 37 % от неподлежащата на връщане финансова подкрепа, включително провизиите, предоставена за инвестиционни проекти, одобрени чрез Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство — една от регионалните инвестиционни платформи, посочени в член 32 от Регламент (ЕС) 2021/947 на Европейския парламент и на Съвета ([4]), следва да бъде разпределена за целите в областта на климата. Тази сума следва да се изчислява, като се използват маркерите от Рио в съответствие със задължението за докладване пред Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОИСР) на международното финансиране от страна на Съюза в областта на изменението на климата, както и задълженията по други международни споразумения или рамки. Още през юни 2025 г. коефициентите на ЕС в областта на климата, приложими за всички програми по многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2021—2027 г. и определени в работния документ на службите на Комисията, озаглавен „Архитектура за интегриране на въпросите за климата в многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г.“, ще се прилагат и за разходите в областта на климата по функция 6 на МФР („Съседните региони и светът“). Инструментът ще бъде приведен в съответствие с подхода на други инструменти по функция 6, за да се гарантира последователно докладване в областта на климата в Молдова. Чрез инструмента следва да се оказва подкрепа за дейности, които се осъществяват при пълно спазване на стандартите и приоритетите на Съюза в областта на климата и околната среда и на принципа за ненанасяне на значителни вреди.

(27) Проектите се одобряват чрез Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство, след оценка от страна на Комисията и при положително становище от страна на държавите членки в Съвета на Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство.

(28) Комисията, в сътрудничество с държавите членки и Молдова, следва да гарантира спазването, съгласуваността, последователността и взаимното допълване, както и по-високата прозрачност и отчетността при предоставянето на помощта, включително чрез прилагане на подходящи системи за вътрешен контрол и политики за борба с измамите. Подкрепата по линия на Инструмента следва да се предоставя при предварителните условия, че Молдова поддържа и зачита ефективните демократични механизми, включително многопартийната парламентарна система, свободните и честни избори, свободните, независими и плуралистични медии, независимата съдебна власт и принципите на правовата държава, и гарантира зачитането на всички задължения, свързани с правата на човека, включително правата на лицата, принадлежащи към малцинства.

(29) Инструментът следва да бъде подкрепен със средства от Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество — Глобална Европа (ИССРМС — Глобална Европа), предимно от средствата, отпуснати за източното съседство в размер на 520 милиона евро в неподлежаща на връщане подкрепа и със заеми в максимален размер от 1 500 милиона евро за периода 2025—2027 г. Неподлежащата на връщане подкрепа следва да покрива 9-процентното провизиране, необходимо за заемите, което съответства на 135 милиона евро, подкрепата, предоставяна от Съюза за проекти, одобрени чрез Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство съгласно член 18, параграф 2 от настоящия регламент, и допълнителната подкрепа, включително подкрепата за организациите на гражданското общество и техническата помощ. Неподлежащата на връщане подкрепа следва да се финансира от пакета, разпределен за географската програма „Съседство“ съгласно член 6, параграф 2, буква а) от Регламент (ЕС) 2021/947. Следва да се прилагат всички разпоредби по Регламент (ЕС) 2021/947, освен ако в настоящия регламент не е посочено друго.

(30) Решенията за отпускане на средства, посочени в член 19, параграф 3, за подкрепата под формата на заеми следва да бъдат приети през периода от 1 януари 2025 г. до 30 юни 2029 г. Тази крайна дата включва времето, необходимо на Комисията да оцени успешното изпълнение на съответните условия за плащане и да приеме последващото решение за отпускане на средства.

(31) За да се увеличи максимално ефектът на лоста от финансовата подкрепа на Съюза за привличане на допълнителни инвестиции и за да се гарантира контролът на Съюза върху разходите, инвестициите в подкрепа на програмата за реформи следва да се осъществяват чрез Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство. Най-малко 25 % от размера на отпуснатия на Молдова заем следва да бъдат предоставени от Молдова за инвестиционни проекти, одобрени чрез Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство. Това е в допълнение към неподлежащата на връщане подкрепа, предоставена от Съюза за тези проекти.

([3]) Междуинституционално споразумение от 16 декември 2020 г. между Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия относно бюджетната дисциплина, сътрудничеството по бюджетни въпроси и доброто финансово управление и относно новите собствени ресурси, включително пътна карта за въвеждането на нови собствени ресурси (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj).

([4]) Регламент (ЕС) 2021/947 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юни 2021 г. за създаване на Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество — Глобална Европа, за изменение и отмяна на Решение № 466/2014/ЕС на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) 2017/1601 на Европейския парламент и на Съвета и на Регламент (ЕО, Евратом) № 480/2009 на Съвета (ОВ L 209, 14.6.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj).

(32) Финансовото задължение от заеми по Инструмента не следва да представлява част от размера на гаранцията за външна дейност по смисъла на член 31, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2021/947.

(33) Към настоящия регламент следва да се прилагат хоризонталните финансови правила, приети от Европейския парламент и Съвета на основание член 322 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). Тези правила са установени в Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета ([5]) (наричан по-нататък „Финансовият регламент“) и определят по-специално процедурата за съставяне и изпълнение на бюджета при пряко и непряко управление чрез безвъзмездни средства, поръчки, финансова помощ, операции за смесено финансиране и възстановяване на разходите на външни експерти и предвиждат проверки по отношение на отговорността на финансовите участници.

(34) Когато е целесъобразно, следва да се предвидят ограничения относно допустимостта за участие в процедурите за възлагане на обществени поръчки или предоставяне на безвъзмездни средства по Инструмента поради специфичния характер на дейността или когато дейността засяга сигурността или обществения ред.

(35) За да се осигури ефективното прилагане на Инструмента, включително да се улесни интегрирането на Молдова в европейските вериги за създаване на стойност, всички доставки и материали, финансирани и доставяни по Инструмента, следва да произхождат от държавите членки, Молдова, държавите кандидатки и договарящите страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, както и държавите, които предоставят на Молдова равнище на подкрепа, сравнимо с предоставеното от Съюза, като се взема предвид размерът на тяхната икономика, и за които Комисията е установила реципрочен достъп до външна помощ в Молдова, освен ако доставките и материалите не могат да бъдат закупени при разумни условия в нито една от тези държави.

(36) С Молдова следва да се сключи споразумение относно Инструмента, в което да се определят принципите на финансовото сътрудничество между Съюза и Молдова и да се уточнят необходимите механизми, свързани с контрола, надзора, мониторинга, оценяването, докладването и одита на финансирането от Съюза по линия на Инструмента, правилата за данъците, митата и таксите, както и мерките за предотвратяване, разкриване, разследване и отстраняване на нередности, измами, корупция и конфликти на интереси. Съответно с Молдова следва да се сключи и споразумение за заем, в което да се определят конкретни разпоредби за управлението и изпълнението на финансирането, предоставено под формата на заеми. Както споразумението относно Инструмента, така и споразумението за заем следва да бъдат предадени едновременно и без забавяне на Европейския парламент и на Съвета.

(37) В споразумението относно Инструмента следва да се предвиди задължение за Молдова да гарантира — в съответствие с принципите на Съюза за защита на данните и с приложимите правила в тази област — събирането на подходящи данни за лицата и субектите, получаващи финансиране, включително информация за действителните собственици, във връзка с изпълнението на програмата за реформи, и да осигури достъп до тези данни.

(38) Прилагането на Инструмента следва да бъде подкрепено от програма за реформи, която осигурява рамка за стимулиране на приобщаващия устойчив социално-икономическия растеж, формулирана е ясно и е съгласувана с изискванията за присъединяване към Съюза и основните елементи на процеса на разширяване. Програмата за реформи ще служи като всеобхватна рамка за постигане на целите на Инструмента. Програмата за реформи следва да се изготви при непосредствени консултации с парламента на Молдова и със съответните заинтересовани страни, включително социалните партньори и организациите на гражданското общество, като техният принос следва да бъде отразен. Когато е целесъобразно и в съответствие със своята национална правна рамка, Молдова следва да се стреми да осигури ангажираност от страна на местните органи и консултации с тях. Предоставянето на подкрепата от Съюза следва да зависи от спазването на условията за плащане и от измеримия напредък в изпълнението на реформите, заложени в оценената и официално одобрена от Комисията програма за реформи. Отпускането на средствата следва да бъде структурирано по подходящ начин, който отразява целите на Инструмента.

(39) Програмата за реформи следва да включва целенасочени мерки за реформи и приоритетни инвестиционни области, както и условия за плащане под формата на измерими качествени или количествени етапи, които показват задоволителен напредък или завършване на тези мерки, и график за изпълнението на тези мерки. Програмата за реформи следва да включва и примерен списък на планираните инвестиционни проекти, предназначени за изпълнение чрез Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство. Тези етапи следва да бъдат планирани за изпълнение най-късно до 31 декември 2027 г., въпреки че следва да бъде възможно цялостното завършване на мерките, за които се отнасят тези етапи, да продължи след 2027 г., но не по-късно от 31 декември 2028 г. Програмата за реформи следва да съдържа обяснение на системата на Молдова за ефективно предотвратяване, разкриване и отстраняване на нередности, корупция, включително корупция на високо равнище, измами и конфликти

([5]) Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза (ОВ L, 2024/2509, 26.9.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

на интереси при използването на средствата по линия на Инструмента и мерки за недопускане на двойно финансиране от Инструмента и други програми на Съюза, както и от други донори.

(40) Програмата за реформи следва да включва обяснение на начина, по който се очаква мерките да допринесат за постигането на целите в областта на климата и околната среда и принципа за ненанасяне на значителни вреди, както и за цифровата трансформация.

(41) Мерките по програмата за реформи следва да допринасят за усъвършенстване на системата за управление и контрол на публичните финанси, за ефективна система за контрол на държавните помощи и за предотвратяване на изпирането на пари, избягването на данъци, отклонението от данъчно облагане, измамите и организираната престъпност с цел да се осигурят справедливи условия за всички предприятия. Програмата за реформи следва да съдържа описание на тези системи, както и конкретни стъпки, свързани с преговорна глава 32, за да се окаже подкрепа на Молдова да приведе своите изисквания за одит и контрол в съответствие със стандартите на Съюза. В случай че искането за отпускане на средства включва етап, свързан с преговорна глава 32, посочен в член 19, параграф 2, Комисията следва да не приема решение за разрешаване на отпускането на средства, освен ако не оцени положително този етап.

(42) Програмата за реформи следва също така да включва показатели за оценка на напредъка в постигането на определените в настоящия регламент общи и специфични цели на Инструмента. Тези показатели следва да се основават на международно договорени показатели. Показателите следва също така да бъдат съгласувани, доколкото е възможно, с ключовите показатели за изпълнението, включени в Решението за изпълнение на Комисията за одобряване на програмите за реформи за Западните Балкани съгласно Регламент (ЕС) 2024/1449 на Европейския парламент и на Съвета ([6]) и в рамката за измерване на резултатите на ЕФУР+. Показателите следва да бъдат подходящи, приемливи, достоверни, лесни и надеждни.

(43) Комисията следва да оцени програмата за реформи въз основа на списъка с критерии, посочени в настоящия регламент. За да се осигурят еднакви условия за прилагането на настоящия регламент, на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия да одобрява програмата за реформи. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета ([7]). Комисията следва надлежно да вземе предвид Решение 2010/427/ЕС ([8]) на Съвета и функциите на Европейската служба за външна дейност (ЕСВД), когато е целесъобразно.

(44) Работната програма по смисъла на член 110, параграф 2 от Финансовия регламент, приета съгласно съответните разпоредби на Регламент (ЕС) 2021/947, следва да обхваща сумите, финансирани от пакета, отпуснат за географската програма „Съседство“ съгласно член 6, параграф 2, буква а) от Регламент (ЕС) 2021/947.

(45) Като се има предвид необходимостта от гъвкавост при прилагането на Инструмента, следва да е възможно Молдова да отправи до Комисията обосновано искане за изменение на решението за изпълнение на Комисията, когато програмата за реформи, включително съответните условия за плащане, вече не могат да бъдат изпълнени частично или изцяло поради обективни обстоятелства. Молдова следва да може да отправи обосновано искане за изменение на програмата за реформи, включително чрез предлагане на допълнения, когато това е подходящо. Комисията следва да може да изменя решението си за изпълнение.

(46) Финансовата подкрепа за програмата за реформи следва да е възможна под формата на заем. В контекста на нуждите от финансиране на Молдова е целесъобразно финансовата помощ да бъде организирана съгласно диверсифицираната стратегия за финансиране, предвидена в член 224 от Финансовия регламент и установена в него като единен метод на финансиране, което се очаква да повиши ликвидността на облигациите на Съюза и привлекателността и разходната ефективност на емитирането от Съюза.

(47) Целесъобразно е на Молдова да се предоставят заеми при изключително преференциални условия с максимален срок от 40 години и без плащания по главницата преди 2034 г.

(48) Като се има предвид, че финансовите рискове, свързани с подкрепата за Молдова под формата на заеми по Инструмента, са сравними с финансовите рискове, свързани с операциите по отпускане на заеми по Регламент (ЕС) 2021/947, в съответствие с член 214 от Финансовия регламент за финансовото задължение от заемите по настоящия регламент следва да се натрупат провизии в размер на 9 %, а финансирането на провизиите следва да бъде осигурено от пакета, отпуснат за географската програма „Съседство“ съгласно член 6, параграф 2, буква а) от Регламент (ЕС) 2021/947.

([6]) Регламент (ЕС) 2024/1449 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. за създаване на Инструмента за реформи и растеж за Западните Балкани (ОВ L, 2024/1449, 24.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj).

([7]) Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

([8]) Решение 2010/427/ЕС на Съвета от 26 юли 2010 г. за определяне на организацията и функционирането на Европейската служба за външна дейност (ОВ L 201, 3.8.2010 г., стр. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2010/427/oj).

(49) Процентът на провизиране за финансовото задължение от заемите по настоящия регламент следва да се определи на 9 % и да подлежи на преглед най-малко на всеки три години от датата на влизане в сила на настоящия регламент. На Комисията се предоставя правомощието да приеме делегиран акт по член 31, параграф 5, четвърта алинея от Регламент (ЕС) 2021/947.

(50) За да се гарантира, че Молдова разполага с начално финансиране за осъществяването на първите реформи, тя следва да има достъп до 18 % от общата сума, предвидена по Инструмента, след приспадане на допълнителната подкрепа, включително подкрепата за организациите на гражданското общество и техническата помощ, и провизирането за заеми, под формата на предварително финансиране, при условие че има налично финансиране и се спазват предварителните условия за оказване на подкрепа по линия на Инструмента.

(51) При предоставянето на подкрепа от Съюза за Молдова е важно да се гарантират както гъвкавост, така и възможност за планиране. На всеки шест месеца Молдова следва да представя надлежно обосновано искане за отпускане на средства най-късно два месеца след изтичането на срока за планираното изпълнение на етапите, определен в решението за изпълнение на Комисията за одобрение на програмата за реформи. За тази цел средствата по Инструмента следва да се отпускат по фиксиран шестмесечен график, ако е налично финансиране, въз основа на искане за отпускане на средства, подадено от Молдова, и след като Комисията е проверила задоволителното изпълнение както на общите условия, свързани с макрофинансовата стабилност, доброто управление на публичните финанси, прозрачността и надзора на бюджета, така и на съответните условия за плащане. Когато дадено условие за плащане не е изпълнено съгласно индикативния график, определен в решението за изпълнение за одобрение на програмата за реформи, Комисията може да отложи отпускането, изцяло или частично, на средствата, свързани с това условие, следвайки методика за частични плащания. Отпускането на съответните средства, чието отпускане е било отложено, би могло да стане през следващия период за отпускане на средства и до дванадесет месеца след първоначалния краен срок, посочен в индикативния график, ако са изпълнени условията за плащане. През първата година от изпълнението този срок следва да бъде удължен до 24 месеца от първоначалната отрицателна оценка.

(52) Чрез дерогация от член 116, параграфи 2 и 5 от Финансовия регламент е целесъобразно крайният срок за плащане на вноските в държавните бюджети да започне да тече от датата на съобщаване на решението, с което се разрешава плащането на средства на Молдова, и да се изключи плащането на лихва за забава от Комисията на Молдова.

(53) По искане на Европейския парламент в рамките на процедурата по освобождаване от отговорност Комисията следва да предоставя подробна информация относно изпълнението на бюджета на Съюза в рамките на Инструмента, по-специално по отношение на извършените одити, включително установените слабости и предприетите коригиращи мерки, както и по отношение на одобрените проекти чрез Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство, включително, когато е приложимо, относно размера на съфинансирането от Молдова, както и от други източници на принос, включително от други финансови инструменти на Съюза.

(54) В рамките на ограничителните мерки на Съюза, приети въз основа на член 29 ДЕС и член 215 ДФЕС, никакви средства или икономически ресурси не следва да се предоставят пряко или непряко на включени в списъците юридически лица, образувания или органи или в тяхна полза. Следователно такива посочени субекти, както и субекти, притежавани или контролирани от тях, не следва да бъдат подкрепяни от Инструмента.

(55) В интерес на прозрачността и отчетността по време на изпълнението на реформите и инвестициите по Инструмента Молдова следва да публикува данни за крайните получатели, получаващи суми на финансиране с равностойност общо над 50 000 EUR.

(56) В съответствие с Финансовия регламент, Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета ([9]) и регламенти (ЕО, Евратом) № 2988/95 ([10]), (Евратом, ЕО) № 2185/96 ([11]) и (ЕС) 2017/1939 ([12]) на Съвета финансовите интереси на Съюза се защитават чрез пропорционални мерки, включително мерки, свързани с предотвратяването, разкриването, отстраняването и разследването на нередности, измами, корупция, конфликти на интереси, двойно финансиране, както и със събирането на изгубени, недължимо платени или неправилно използвани средства.

([9]) Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 септември 2013 г. относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите (OLAF), и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1073/1999 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (Евратом) № 1074/1999 на Съвета (ОВ L 248, 18.9.2013 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj).

([10]) Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета от 18 декември 1995 г. относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности (ОВ L 312, 23.12.1995 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj).

([11]) Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета от 11 ноември 1996 г. относно контрола и проверките на място, извършвани от Комисията за защита на финансовите интереси на Европейските общности срещу измами и други нередности (ОВ L 292, 15.11.1996 г., стр. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj).

([12]) Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета от 12 октомври 2017 г. за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура (ОВ L 283, 31.10.2017 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj).

(57) По-специално, в съответствие с регламенти (Евратом, ЕО) № 2185/96 и (ЕС, Евратом) № 883/2013 Европейската служба за борба с измамите (OLAF) следва да има възможност да извършва административни разследвания, включително проверки и инспекции на място, за да установи дали е имало измама, корупция или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза.

(58) В съответствие с член 129 от Финансовия регламент следва да бъдат предоставяни необходимите права и достъп на Комисията, OLAF, Европейската сметна палата и когато е приложимо, Европейската прокуратура, включително от трети лица, които участват в усвояването на средствата на Съюза.

(59) Комисията следва да гарантира, че финансовите интереси на Съюза са ефективно защитени в рамките на Инструмента. Като се има предвид дългогодишният опит в предоставянето на финансова помощ на Молдова и при условията на непряко управление и като се вземе предвид постепенното постигане от нейна страна на съответствие със стандартите и практиките за вътрешен контрол на Съюза, Комисията следва да разчита до голяма степен на функционирането на системите на Молдова за вътрешен контрол и предотвратяване на измами. По-специално Комисията, OLAF и когато е приложимо, Европейската прокуратура, следва незабавно да бъдат информирани за всички предполагаеми случаи на нередности, измами, корупция и конфликти на интереси, засягащи усвояването на средства по Инструмента.

(60) Освен това Молдова следва да докладва без забавяне на Комисията за нередностите, включително измамите, във връзка с които има предварителна констатация в рамките на административно или съдебно производство и да я информира за хода на административните и съдебните производства. За да съответства това докладване на добрите практики в държавите членки, то следва да се извършва по електронен път чрез Системата за управление на нередностите, създадена от Комисията.

(61) Молдова следва да създаде система за мониторинг, която да се използва за изготвяне на шестмесечен доклад за изпълнението на условията за плащане по нейната програма за реформи, който да придружава шестмесечното искане за отпускане на средства. Молдова следва да събира и да предоставя достъп до данни и информация, които дават възможност да се предотвратяват, разкриват и отстраняват нередности, измами, корупция и конфликти на интереси във връзка с мерките, подкрепяни от Инструмента.

(62) Комисията следва да гарантира наличието на ясни механизми за мониторинг и независима оценка, за да се осигури ефективна отчетност и прозрачност при изпълнението на бюджета на Съюза, както и за да се гарантира ефективната оценка на напредъка към постигането на целите на настоящия регламент.

(63) Комисията следва да представи на Европейския парламент и на Съвета годишен доклад относно напредъка към постигане на целите на настоящия регламент.

(64) Комисията следва да извърши оценка на Инструмента след неговото завършване.

(65) Молдова следва да подкрепя свободните, независими и плуралистични медии, които подобряват и насърчават разбирането за ценностите на Съюза и за ползите и задълженията, произтичащи от евентуалното членство в Съюза, като същевременно предприема решителни действия по отношение на борбата с чуждестранното манипулиране на информация и вмешателство. Следва също така да гарантира проактивна, ясна и последователна публична комуникация, включително относно подкрепата от Съюза. Получателите на финансиране от Съюза следва активно да посочват неговия произход и да гарантират видимостта на финансирането от Съюза в съответствие с Наръчника за комуникация и видимост за външните дейности на ЕС.

(66) Прилагането на Инструмента следва да бъде придружено и от засилена стратегическа комуникация и публична дипломация за популяризиране на ценностите на Съюза и изтъкване на добавената стойност на предоставяната от Съюза подкрепа и на ползите, които Инструментът носи на гражданите на Молдова.

(67) Доколкото целите на настоящия регламент не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а могат да бъдат постигнати по-добре на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 ДЕС. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тези цели.

(68) С цел да се осигури финансиране за Молдова своевременно и без допълнително забавяне, настоящият регламент следва да влезе в сила в деня след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз,*

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Предмет и обхват

1. С настоящия регламент се създава Инструмент за реформи и растеж за Република Молдова (наричана по-нататък „Молдова“) за периода 2025—2027 г. (наричан по-нататък „Инструментът“).

2. Чрез Инструмента се предоставя помощ на Молдова за осъществяване на свързани със Съюза реформи, и по-специално приобщаващи и устойчиви социално-икономически реформи и реформи, свързани с основните елементи на процеса на разширяване и съответстващи на ценностите на Съюза, както и инвестиции за изпълнение на програмата за реформи на Молдова.

3. Регламент (ЕС) 2021/947 се прилага за прилагането на Инструмента, освен ако в настоящия регламент не е посочено друго.

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

1) „споразумение относно Инструмента“ означава споразумение, сключено между Комисията и Молдова, в което се определят принципите за финансово сътрудничество между Молдова и Комисията съгласно настоящия регламент; тази договореност представлява споразумение за финансиране по смисъла на член 114, параграф 2 от Финансовия регламент;

2) „рамка на политиката на разширяване“ означава общата политическа рамка за прилагане на настоящия регламент, определена от Европейския съвет и от Съвета, и включва преразгледаната методика за разширяване, споразумения, с които се установява обвързващи правоотношения с Молдова, преговорните рамки, уреждащи преговорите за присъединяване с държавите кандидатки, когато е приложимо, както и резолюции на Европейския парламент, съответни съобщения на Комисията, включително, когато е приложимо, относно принципите на правовата държава, и съвместни съобщения на Комисията и върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност;

3) „споразумение за заем“ означава споразумението, сключено между Съюза и Молдова, в което се определят условията, приложими към подкрепата под формата на заем по линия на Инструмента;

4) „програма за реформи“ означава цялостен, съгласуван и приоритизиран набор от целенасочени реформи и приоритетни инвестиционни области в Молдова, включително условия за плащане, които показват задоволителен напредък или завършване на свързаните с това мерки, и индикативен график за тяхното изпълнение;

5) „мерки“ означава реформите и инвестициите, определени в програмата за реформи по глава III;

6) „условия за плащане“ означава условия за отпускането на средства под формата на наблюдаеми и измерими качествени или количествени етапи, които Молдова трябва да изпълни съгласно програмата за реформи по глава III;

7) „операция за смесено финансиране“ означава операция, ползваща се с подкрепа от бюджета на Съюза, която съчетава неподлежащи на връщане форми на подкрепа от бюджета на Съюза с подлежащи на връщане форми на подкрепа от финансови институции в областта на развитието, от други публични финансови институции, включително агенции за експортно кредитиране, или от търговски финансови институции и инвеститори;

8) „краен получател“ означава лице или образувание, получаващо финансиране по линия на Инструмента; за частта от финансирането, която се предоставя като финансова помощ, крайният получател означава държавната хазна на Молдова; за частта от финансирането, която се предоставя чрез Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство, крайният получател означава изпълнителят или подизпълнителят, изпълняващ инвестиционния проект;

9) „ненанасяне на значителни вреди“ означава да не се подкрепят или извършват икономически дейности, които нанасят значителни вреди при постигането на която и да било екологична цел, когато това е относимо, по смисъла на член 17 от Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета ([13]);

10) „Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство“ е една от регионалните инвестиционни платформи, посочени в член 32 от Регламент (ЕС) 2021/947.

Член 3

Цели на Инструмента

1. Общите цели на Инструмента са:

а) подкрепа за процеса на разширяване, като се ускорява постигането на съответствие с ценностите, законите, правилата, стандартите, политиките и практиките (т.нар. „достижения на правото“) на Съюза чрез приемането и осъществяването на реформи с оглед на бъдещо членство в Съюза;

б) подкрепа за постепенното интегриране на Молдова в единния пазар на Съюза;

в) ускоряване на социално-икономическата конвергенция на икономиката на Молдова със Съюза;

г) насърчаване на добросъседските отношения с държавите членки и с партньорите, обхванати от процеса на разширяване на Съюза, както и на контактите между хората.

2. Специфичните цели на Инструмента са:

а) допълнително укрепване на основните елементи на процеса на разширяване, включително принципите на правовата държава и основните права, функционирането на демократичните институции, включително деполяризацията, публичната администрация, както и изпълнение на икономическите критерии; това включва насърчаване на независима съдебна система, укрепване на сигурността и стабилността, засилване на борбата срещу измамите и всички форми на корупция, включително корупцията по високите етажи, олигархичното влияние и непотизма, срещу организираната престъпност, трансграничната престъпност и изпирането на пари, както и срещу финансирането на тероризма, отклонението от данъчно облагане, данъчните измами и избягването на данъци; подобряване на спазването на международното право; укрепване на свободата и независимостта на медиите и академичната свобода; борба срещу речта на омразата; създаване на благоприятна среда за гражданското общество, насърчаване на социалния диалог; насърчаване на равенството между половете, съобразяването на принципа на равенство между половете и овластяването на жените и момичетата, насърчаване на правата на детето, недискриминацията и толерантността; гарантиране и укрепване на зачитането на правата на бежанците и лицата, принадлежащи към малцинства, включително националните малцинства и ромите, както и правата на ЛГБТИ лицата;

б) напредък към постигане на пълно съответствие от страна на Молдова с ОВППС на Съюза, включително с ограничителните мерки на Съюза;

в) подпомагане с цел да се смекчат последиците от трудностите, породени от агресивната война на Русия срещу Украйна и опитите за дестабилизиране на Молдова, борба с дезинформацията, хибридните заплахи и чуждестранното манипулиране на информация и вмешателство, по-специално от страна на Русия, срещу суверенитета, демократичните процеси и институции на Молдова, както и срещу Съюза и неговите ценности;

г) напредък към хармонизиране на визовите политики със Съюза;

д) повишаване на ефективността на публичната администрация, изграждане на капацитет и инвестиране в административния персонал в Молдова; осигуряване на достъп до информация, обществен контрол и участие на гражданското общество в процесите на вземане на решения; подкрепа за прозрачността, отчетността, структурните реформи и доброто управление на всички равнища, включително по отношение на правомощията за надзор и проверка на разпределението на публични средства и достъпа до тях, както и в областта на управлението на публичните финанси, обществените поръчки и контрола на държавните помощи; подкрепа на инициативи и органи, участващи в подпомагането и налагането на международно правосъдие в Молдова;

([13]) Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 г. за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/2088 (ОВ L 198, 22.6.2020 г., стр. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj).

е) ускоряване на прехода на Молдова към устойчива, неутрална по отношение на климата и приобщаваща икономика, която да може да устоява на конкурентния пазарен натиск на единния пазар на Съюза, и към стабилна инвестиционна среда и намаляване на стратегическата ѝ зависимост чрез диверсифициране на енергоизточниците, включително чрез подобряване на междусистемните връзки с държавите членки и с партньорите, обхванати от процеса на разширяване на Съюза, така че да се постигне енергийна сигурност и независимост;

ж) насърчаване на икономическата интеграция на Молдова с единния пазар на Съюза, по-специално чрез увеличени търговски и инвестиционни потоци и устойчиви вериги за създаване на стойност;

з) подпомагане на засилената интеграция с единния пазар на Съюза чрез подобрена и устойчива свързаност в съответствие с трансевропейските мрежи, така че да се укрепват добросъседските отношения, както и контактите между хората;

и) ускоряване на приобщаващия и устойчив екологичен преход към неутралност по отношение на климата до 2050 г. съгласно Парижкото споразумение и Европейския зелен пакт и във всички икономически сектори, особено в селското стопанство и енергетиката, включително прехода към декарбонизирана, неутрална и устойчива спрямо последиците от изменението на климата и кръгова икономика, като същевременно се гарантира, че инвестициите са съобразени с принципа за ненанасяне на значителни вреди;

й) насърчаване на цифровата трансформация и цифровите умения като средство за устойчиво развитие и приобщаващ растеж;

к) стимулиране на иновациите, научните изследвания и сътрудничеството между академичните институции и промишлеността в подкрепа на екологичния и цифровия преход, като се насърчава местната промишленост с отделяне на особено внимание на местните микро-, малки и средни предприятия и новосъздадените предприятия;

л) насърчаване на качественото образование, обучение, преквалификация и повишаване на квалификацията на всички равнища, като се отделя особено внимание на младежта, включително борбата срещу младежката безработица, предотвратяването на изтичането на мозъци и подкрепата за уязвимите общности, включително бежанците, както и подкрепа за политиките в областта на заетостта, включително трудовите права, в съответствие с Европейския стълб на социалните права, и борбата срещу бедността;

м) подкрепа за дейности за подобряване на осведомеността на гражданите на Молдова относно ползите от процеса на присъединяване към Съюза, включително чрез комуникационни кампании.

Член 4

Общи принципи

1. Предоставянето на подкрепата по линия на Инструмента се управлява от Комисията в съответствие с основните принципи и цели на икономическите реформи, заложени в Споразумението за асоцииране между ЕС и Молдова и политиката на Съюза за разширяване.

2. Сътрудничеството по линия на Инструмента се основава на потребностите и насърчава принципите за ефективност на развитието, а именно ангажираност на Молдова по отношение на приоритетите за развитие, като се съсредоточава върху ясни условия и осезаеми резултати, приобщаващи партньорства със социалните партньори и организациите на гражданското общество, както и прозрачност и взаимна отчетност. Това сътрудничество се основава на ефективното и ефикасно разпределяне и използване на ресурсите.

3. Предоставянето на макрофинансова помощ не попада в обхвата на Инструмента.

4. Подкрепата от Инструмента е допълнителна и допълваща подкрепата, предоставяна по линия на други програми и инструменти на Съюза. Дейностите, чието финансиране е допустимо по настоящия регламент, може да получават подкрепа по други програми и инструменти на Съюза, при условие че тази подкрепа не покрива същите разходи и че е гарантиран подходящ надзор и бюджетен контрол. Комисията осигурява взаимно допълване и полезни взаимодействия между Инструмента и други програми на Съюза, за да се избегне дублирането на помощ и двойното финансиране.

5. За да насърчат взаимното допълване, съгласуваността и ефикасността на своите действия, Комисията и държавите членки си сътрудничат и се стремят да избягват дублирането на помощта и да гарантират полезни взаимодействия между помощта по настоящия регламент и други форми на помощ — включително интегрирани финансови пакети, съставени както от финансиране за износ, така и от финансиране за развитие — предоставяни от Съюза, държавите членки, трети държави, многостранни и регионални организации и субекти, например международни организации и съответни международни финансови институции, агенции и донори извън Съюза, в съответствие с установените принципи за засилване на

оперативната координация в областта на външната помощ, включително чрез засилена координация с държавите членки на местно равнище. Тази координация на местно равнище включва редовни и навременни консултации и чест обмен на информация през цялото време на прилагането на Инструмента.

6. Дейностите по Инструмента включват и популяризират аспекти, свързани с демокрацията, правата на човека и равенството между половете, постепенно се привеждат в съответствие със социалните, климатичните и екологичните стандарти на Съюза, включват аспекти, свързани с процесите на смекчаване на изменението на климата и адаптиране към последиците от него, когато е приложимо, включват аспекти, свързани с намаляването на риска от бедствия, опазването на околната среда и биологичното разнообразие, включително, когато е целесъобразно, чрез оценки на въздействието върху околната среда, и подкрепят напредъка към постигането на целите на ООН за устойчиво развитие, като насърчават интегрирани действия, с които могат да се създадат съпътстващи ползи и да се постигнат множество цели по съгласуван начин. При тези дейности се избягва блокирането на активи и те се ръководят от принципите да не се нанася значителна вреда и да не се пренебрегва никой, както и от подхода за интегриране на устойчивостта, който е в основата на Европейския зелен пакт. Най-малко 37 % от неподлежащата на връщане финансова подкрепа, включително провизии, която се предоставя за инвестиционни проекти, одобрени чрез Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство, се предоставя за целите в областта на климата.

7. Молдова и Комисията гарантират, че равенството между половете, включването на аспекти, свързани с принципа на равенство между половете, и отчитането на свързани с пола аспекти се вземат под внимание и се насърчават през целия процес на подготовка на Програмата за реформи и прилагането на Инструмента. Молдова и Комисията предприемат подходящи мерки за предотвратяване на всякаква дискриминация, основана на пол, раса или етнически произход, религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация. Комисията докладва за тези мерки в контекста на редовните си доклади по плановете за действие относно равенството между половете.

8. С Инструмента не се подкрепят дейности или мерки, които са несъвместими с националния план на Молдова в областта на енергетиката и климата, с нейния национално определен принос съгласно Парижкото споразумение или с изразената в него амбиция до 2050 г. да се постигне неутралност по отношение на климата, или дейности или мерки, с които се насърчават инвестиции в изкопаеми горива, или които причиняват значително неблагоприятно въздействие върху околната среда, климата или биологичното разнообразие, освен ако такива дейности или мерки не са строго необходими за постигане на целите на Инструмента, по-специално по член 3, параграф 2, буква в), като същевременно се вземат предвид евентуалните преходни механизми и се следва средносрочна и дългосрочна енергийна стратегия за гарантиране на енергийната сигурност. Когато е подходящо, тези преходни механизми се придружават от подходящи мерки за избягване, предотвратяване или намаляване, а ако е възможно — и за компенсиране на това неблагоприятно въздействие.

9. В съответствие с принципа на приобщаващо партньорство Комисията се стреми да гарантира, когато е подходящо, демократичен контрол под формата на консултации от страна на правителството на Молдова с парламента на Молдова, с местните органи съгласно националната правна уредба на Молдова и със съответните заинтересовани страни, включително социални партньори и гражданското общество, както и с уязвимите групи, бежанците и всички малцинства и общности, доколкото е приложимо, така че да им се даде възможност да участват в разработването и изпълнението на дейностите, чието финансиране е допустимо по Инструмента, както и в свързаните с това процеси на мониторинг, контрол и оценка, в зависимост от случая. Целта на консултациите е да отразят плурализма на обществото на Молдова. Освен това Комисията гарантира, че гражданското общество в Молдова, включително неправителствените организации, има възможността да съобщава пряко на Комисията за всички нередности във връзка с финансирането или крайните получатели чрез подходящи постоянни канали.

10. Комисията, в тясно сътрудничество с държавите членки и Молдова, гарантира изпълнението на ангажиментите на Съюза за повишена прозрачност и отчетност при предоставянето на подкрепа, включително чрез насърчаване на прилагането и укрепването на системи за вътрешен контрол и политики за борба с измамите. Комисията оповестява публично информацията относно обема и разпределението на подкрепата чрез набора от показатели за Инструмента, посочен в член 24. Молдова публикува актуални данни за крайните получатели, получаващи средства от Съюза за изпълнението на реформите и инвестициите по Инструмента, както е описано в член 20.

Член 5

Предварителни условия за предоставяне на подкрепа от Съюза

1. Предварителните условия за предоставяне на подкрепа по линия на Инструмента са Молдова да поддържа и зачита ефективните демократични механизми, включително многопартийна парламентарна система, свободни и честни избори, свободни, независими и плуралистични медии, независима съдебна власт и принципи на правовата държава, както и да гарантира зачитането на всички задължения, свързани с правата на човека, включително правата на лицата, принадлежащи към малцинства.

2. Комисията извършва мониторинг на изпълнението на предварителните условия, изложени в параграф 1, преди по Инструмента да бъдат отпускани средства, включително предварително финансиране, на Молдова и през целия период на предоставяне на подкрепата по Инструмента, като надлежно взема предвид рамката на политиката на разширяване. В процеса на мониторинг Комисията взема предвид и съответните препоръки на международни органи като Съвета на Европа и неговата Венецианска комисия или Бюрото за демократични институции и права на човека към Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ).

3. Ако Комисията установи, че някои от предварителните условия, изложени в параграф 1, не са изпълнени, Комисията приема решение във връзка с това и по-специално, отлага отпускането на средствата съгласно член 19, независимо дали условията за плащане, посочени в член 10, са изпълнени. Комисията информира Европейския парламент и Съвета за своето решение.

ГЛАВА II

ФИНАНСИРАНЕ И ПРИЛАГАНЕ

Член 6

Изпълнение

1. Инструментът се подкрепя със средства от ИССРМС — Глобална Европа в размер на 520 милиона евро под формата на неподлежаща на връщане подкрепа и със заеми в максимален размер от 1 500 милиона евро. Сумата за заеми не представлява част от размера на гаранцията за външна дейност по смисъла на член 31, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2021/947.

2. За периода от 1 януари 2025 г. до 31 декември 2027 г. неподлежащата на връщане финансова подкрепа се финансира от пакета, отпуснат за географската програма „Съседство“ съгласно член 6, параграф 2, буква а) от Регламент (ЕС) 2021/947. Тя покрива провизирането за заемите в размер на 135 милиона евро, подкрепата, предоставяна от Съюза за проекти, одобрени чрез Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство съгласно член 18, параграф 2, и допълнителната подкрепа, включително подкрепата за организациите на гражданското общество и техническата помощ. Посоченото финансиране се осъществява в съответствие с Регламент (ЕС) 2021/947.

Решенията за отпускане на средства, посочени в член 19, параграф 3, за подкрепата под формата на заеми се приемат през периода от 1 януари 2025 г. до 30 юни 2029 г.

3. Отпускането на помощта от Съюза се управлява от Комисията в съответствие с основните принципи и цели на реформите, заложени в програмата за реформи. Всички средства, с изключение на допълнителната подкрепа, посочена в параграф 2, и ресурсите, посочени в параграф 6, се предоставят на вноски два пъти годишно въз основа на завършването на необходимите реформи в определените срокове, както е утвърдено в програмата за реформи и прието в решението за изпълнение на Комисията.

4. Най-малко 25 % от размера на предвидения за Молдова заем се предоставя на Молдова за инвестиционни проекти, одобрени чрез Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство — една от регионалните инвестиционни платформи, посочени в член 32 от Регламент (ЕС) 2021/947. В споразумението относно Инструмента това задължение се описва подробно, както се описват и подробните правила и принципи за изпълнението му. Неизпълнението на това задължение води до спиране на по-нататъшните операции по Инструмента и до възстановяване на посочените суми от Молдова съгласно член 19 от настоящия регламент.

5. Допълнителната подкрепа съответства на най-малко 20 % от общата неподлежаща на връщане финансова подкрепа, посочена в параграф 2.

6. Сума в размер до 1 % от неподлежащата на връщане подкрепа, посочена в параграф 2, може да се използва за техническа и административна помощ за прилагането на Инструмента, като например дейности за подготовка, мониторинг, контрол, одит и оценка, които са необходими за управлението на Инструмента и постигането на неговите цели, по-специално проучвания, срещи на експерти, обучения, консултации с органи на Молдова, конференции, консултации с местните органи съгласно националната правна уредба на Молдова и съответните заинтересовани страни, включително социалните партньори и организациите на гражданското общество, информационни и комуникационни дейности, включително приобщаващи дейности за популяризиране и комуникацията за политическите приоритети на Съюза, доколкото те са свързани с целите на Инструмента, разходи, свързани с ИТ мрежи, предназначени за обработка и обмен на информация, институционални ИТ средства, както и всички други разходи в централата и делегацията на Съюза за административна и координационна подкрепа, необходима за Инструмента. Посочените суми могат също така да покриват разходите за дейности в подкрепа на прозрачността и за други дейности, като контрол на качеството и мониторинг на проектите или програмите на място и разходите за партньорски консултации и експерти за оценяването и изпълнението на реформи и инвестиции.

7. За да се увеличи максимално международната подкрепа, за прилагането на Инструмента могат да допринесат донори чрез външни целеви приходи по смисъла на член 21, параграф 2 от Финансовия регламент.

Член 7

Правила за допустимост във връзка с лицата и образуванията, за произхода на доставките и материалите и за ограниченията по Инструмента

1. Чрез дерогация от член 28 от Регламент (ЕС) 2021/947, в процедурите за възлагане на обществени поръчки и за предоставяне на безвъзмездни средства за дейности, финансирани по линия на Инструмента, могат да участват международни и регионални организации и всички физически лица, които са граждани на, или юридическите лица, които са действително установени във:

а) държавите членки, Молдова, държавите кандидатки и договарящите страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство;

б) държавите, които предоставят на Молдова равнище на подкрепа, сравнимо с това, предоставено от Съюза, като се вземе предвид размерът на тяхната икономика, и за които Комисията е установила реципрочен достъп в Молдова до външна помощ.

2. Реципрочният достъп, посочен в параграф 1, буква б), може да бъде предоставен за ограничен срок от най-малко една година, когато дадена държава предостави допустимост при еднакви условия за образувания от Съюза и от държави, които отговарят на условията за допустимост съгласно Инструмента.

Комисията взема решение относно реципрочния достъп след консултация с Молдова.

3. Всички доставки и материали, финансирани и доставяни по Инструмента, трябва да произхождат от държавите, посочени в параграф 1, букви а) и б), освен ако доставките и материалите не могат да бъдат закупени при разумни условия в някоя от тези държави. Освен това се прилагат правилата за ограниченията, предвидени в параграф 6.

4. Правилата за допустимост по настоящия член не се прилагат и не създават ограничения, свързани с гражданството, за физическите лица, наети от или сключили договор по друг законен начин с изпълнител или, когато това е приложимо, подизпълнител, отговарящ на условията за допустимост, освен когато ограниченията, свързани с гражданството, се основават на правилата, предвидени в параграф 6.

5. За дейности, съвместно съфинансирани с даден субект или изпълнявани при пряко или непряко управление със субекти, както е посочено в член 62, параграф 1, първа алинея, буква в) от Финансовия регламент, правилата, приложими за тези субекти, също се прилагат, в допълнение към правилата, установени съгласно настоящия член, включително, когато е приложимо, ограниченията, предвидени по параграф 6 от настоящия член и надлежно отразени в споразуменията за финансиране и договорите, сключени с тези субекти.

6. Правилата за допустимост и правилата за произход на доставките и материалите, изложени в параграфи 1 и 3, и правилата за гражданството на физическите лица, изложени в параграф 4, могат да бъдат ограничени по отношение на националната принадлежност, географското местоположение или естеството на юридическите лица, участващи в процедурите за възлагане на обществени поръчки или за предоставяне на безвъзмездни средства, както и по отношение на географския произход на доставките и материалите, когато:

а) такива ограничения се изискват поради особеното естество или целите на дейността или конкретната процедура за възлагане на обществени поръчки или за предоставяне на безвъзмездни средства, или когато тези ограничения са необходими за ефективното изпълнение на дейността;

б) дейността или конкретните процедури за възлагане на обществени поръчки или за предоставяне на безвъзмездни средства засягат сигурността или обществения ред, и по-специално стратегически активи и интереси на Съюза, на държавите членки или на Молдова, включително сигурността, устойчивостта и защитата на целостта на цифровата инфраструктура, включително инфраструктурата за 5G мрежи, комуникационните и информационните системи и свързаните с тях вериги на доставка.

7. Оферентите по поръчки и кандидатите от държави, които не отговарят на условията за допустимост, може да бъдат допуснати в случаите на спешна нужда или когато услугите не са налични на пазарите на съответните държави или територии, или в други надлежно обосновани случаи, в които прилагането на правилата за допустимост би направило осъществяването на дадена дейност невъзможно или изключително трудно.

8. В рамките на ограничителните мерки на Съюза, приети въз основа на член 29 ДЕС и член 215 ДФЕС, никакви средства или икономически ресурси не се предоставят, пряко или непряко, на или в полза на юридически лица, образувания или органи, спрямо които се прилагат ограничителни мерки на Съюза. Такива лица и образувания, както и образувания, притежавани или контролирани от тях, не се подкрепят пряко или непряко от Инструмента, включително в качеството им на непреки собственици, подизпълнители във веригата на доставка или крайни бенефициери.

Член 8

Споразумение относно Инструмента

1. Комисията сключва с Молдова споразумение за прилагането на Инструмента, в което се определят задълженията и условията за плащане, за да бъде изплатено финансирането.

2. Споразумението относно Инструмента се допълва от споразумение за заем съгласно член 15, в което се предвиждат конкретни разпоредби за управлението и усвояването на финансирането, предоставяно под формата на заем. Споразумението относно Инструмента, включително всякаква свързана с него документация, се предоставя едновременно и без забавяне на Европейския парламент и на Съвета.

3. Финансирането се отпуска на Молдова само след влизането в сила на споразумението относно Инструмента и на споразумението за заем.

4. Със споразумението относно Инструмента и споразумението за заем, сключени с Молдова, се гарантира изпълнението на задълженията, посочени в член 129 от Финансовия регламент.

5. В споразумението относно Инструмента се предвиждат необходимите подробни разпоредби по отношение на:

а) ангажимента на Молдова да постигне решителен напредък към надеждна правна уредба за борба с измамите и да създаде по-ефикасни и ефективни системи за контрол, включително подходящи механизми и мерки за ефективно предотвратяване, разкриване и отстраняване на нередности, измами, корупция и конфликти на интереси, както и да засили борбата срещу изпирането на пари, организираната престъпност, присвояването на публични средства, финансирането на тероризма, избягването на данъци, данъчните измами и отклонението от данъчно облагане и други незаконни дейности, засягащи средствата, предоставяни по линия на Инструмента;

б) правилата за отпускане, отлагане на отпускането и намаляване на средства в съответствие с член 19;

в) подробните правила и задължението на Молдова да предостави част от общия размер на заема за инвестиционни проекти, одобрени чрез Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство, в съответствие с член 6, параграф 4;

г) дейностите, свързани с управлението, контрола, надзора, мониторинга, оценката, докладването и одита, както и прегледите на системите, разследванията, мерките за борба с измамите и сътрудничеството;

д) правилата за докладване до Комисията за това дали и как са изпълнени условията за плащане, посочени в член 10;

е) правилата относно данъците, митата и таксите в съответствие с член 27, параграфи 9 и 10 от Регламент (ЕС) 2021/947;

ж) мерките за ефективно предотвратяване, разкриване и отстраняване на нередности, измами, корупция и конфликти на интереси, както и задължението на лицата или образуванията, разпореждащи се със средства на Съюза съгласно настоящия регламент, без забавяне да уведомяват Комисията, OLAF и когато е приложимо, Европейската прокуратура за предполагаеми или действителни случаи на нередности, измами, корупция и конфликт на интереси и други незаконни дейности, засягащи средствата, предоставяни по линия на Инструмента, и последващите действия в такива случаи;

з) задълженията, посочени в членове 21 и 22, включително точните правила и срок за събиране на данни от Молдова и осигуряването на достъп до тях за Комисията, OLAF, Европейската сметна палата и когато е приложимо, Европейската прокуратура;

и) процедура, с която да се гарантира, че исканията за плащане на подкрепата под формата на заем не надхвърлят наличната по заема сума в съответствие с член 6, параграф 1;

й) правото на Комисията да намали пропорционално подкрепата, предоставена съгласно Инструмента, и да събере сумите, посочени в член 6, параграф 1, изразходвани за постигането на целите на Инструмента, или да поиска предсрочно погасяване на заема в случаи на нередности, измама, корупция или конфликти на интереси, засягащи финансовите интереси на Съюза, които не са отстранени от Молдова, при отстъпване от постигнатото по качествени или количествени етапи или при тежко нарушение на задължение, предвидено в споразумението относно Инструмента;

к) правилата и процедурите за докладване от Молдова за целите на мониторинга на прилагането на Инструмента и оценяването на постигането на целите, изложени в член 3;

л) задължението на Молдова да предава по електронен път на Комисията данните, посочени в член 20.

ГЛАВА III

ПРОГРАМА ЗА РЕФОРМИ

Член 9

Представяне на програмата за реформи

1. За да получи подкрепа съгласно настоящия регламент, Молдова представя на Комисията програма за реформи за периода 2025—2027 г., основана на основните принципи и цели на социално-икономическите реформи и реформите в основните области, заложени в Споразумението за асоцииране между ЕС и Молдова, договорено по линия на европейската политика за съседство и рамката на политиката на разширяване.

2. Програмата за реформи осигурява всеобхватна рамка за постигане на общите и специфичните цели, изложени в член 3, и се посочват реформите, които трябва да бъдат предприети от Молдова, както и инвестиционните области. Програмата за реформи включва мерки за изпълнение на реформите чрез цялостен и съгласуван пакет. В областите, свързани с основните елементи на процеса на разширяване, включително принципите на правовата държава, борбата с корупцията, включително корупцията на високо равнище, основните права и свободата на словото, програмата за реформи отразява оценките в рамката на политиката на разширяване.

3. Програмата за реформи е съгласувана с последната рамка на макроикономическата и фискалната политика, представена на Комисията в контекста на икономическия и финансов диалог със Съюза.

4. Програмата за реформи е съгласувана с приоритетите за реформи, определени в контекста на пътя за присъединяване на Молдова и в други съответни документи, национално определения принос по Парижкото споразумение и амбицията за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г., и допринася за постигането на тези приоритети за реформи.

5. В програмата за реформи се зачитат общите принципи, изложени в член 4.

6. Програмата за реформи се изготвя по приобщаващ и прозрачен начин, след консултации със социалните партньори и с организациите на гражданското общество.

7. Комисията приканва Молдова да представи програмата си за реформи до 24 юни 2025 година. Комисията предава на Европейския парламент и на Съвета програмата за реформи на Молдова веднага щом я получи.

Член 10

Принципи за финансиране съгласно програмата за реформи

1. С Инструмента се осигуряват стимули за изпълнението на програмата за реформи, като се определят условия за плащане за отпускането на средства. Тези условия за плащане се прилагат за средствата по член 6, параграф 1, с изключение на допълнителната подкрепа, включително подкрепата за организациите на гражданското общество и техническата помощ. Тези условия за плащане са под формата на измерими качествени или количествени етапи. Тези етапи отразяват напредъка в конкретните социално-икономически реформи и по отношение на основните елементи на процеса на разширяване, свързани с постигането на целите на Инструмента, изложени в член 3, в съответствие с рамката на политиката на разширяване.

2. Изпълнението на условията за плащане, посочени в параграф 1, води до пълно или частично отпускане на средства в зависимост от степента на изпълнение на условията.

3. Макрофинансовата стабилност, доброто управление на публичните финанси, прозрачността и надзорът на бюджета са общи условия за плащания, които трябва да са изпълнени, за да бъдат отпуснати средства.

Със средства по Инструмента не се подкрепят дейности или мерки, които подкопават суверенитета и териториалната цялост на Молдова.

Член 11

Съдържание на програмата за реформи

1. В програмата за реформи се определят по-специално следните елементи, които трябва да са мотивирани и обосновани:

а) мерки, представляващи съгласуван, всеобхватен и адекватно балансиран отговор на целите, изложени в член 3, включително структурни реформи, инвестиции и мерки за гарантиране на спазването на предварителните условия, посочени в член 5, когато е подходящо;

б) обяснение на това как мерките са съгласувани с общите принципи, посочени в член 4, както и с изискванията в съответствие с член 9;

в) обяснение на начина, по който се очаква мерките допълнително да укрепят основните елементи на процеса на разширяване съгласно в член 3, параграф 2, буква а), включително принципите на правовата държава, основните права и борбата с корупцията;

г) примерен списък на инвестиционните проекти и програми, предвидени за обсъждане и одобрение чрез Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство, включително съответните общи инвестиционни обеми и предвидените срокове за изпълнение;

д) обяснение на степента, до която се очаква мерките да допринесат за постигането на целите в областта на климата и околната среда и тяхната съвместимост с принципа за ненанасяне на значителни вреди;

е) обяснение на степента, до която се очаква мерките да допринесат за цифровата трансформация;

ж) обяснение на степента, до която се очаква мерките да допринесат за постигането на целите в областта на образованието, обучението и заетостта и на социалните цели;

з) обяснение на степента, до която се очаква мерките да допринесат за равенството между половете и овластяването на жените и момичетата и за утвърждаването на правата на жените и момичетата;

и) по отношение на реформите и инвестициите — индикативен график и предвидените условия за плащане, които трябва да бъдат изпълнени за отпускането на средства, под формата на измерими качествени или количествени етапи, планирани за изпълнение до 31 декември 2027 г.;

й) обяснение на начина, по който се очаква мерките да допринесат за постепенното и непрекъснато привеждане в съответствие с ОВППС, включително с ограничителните мерки на Съюза;

к) обяснение на начина, по който се очаква мерките да доведат до изграждане на капацитет и до инвестиции в административния персонал в Молдова;

л) механизмите за ефективен мониторинг, докладване и оценка на програмата за реформи от Молдова, включително предложените измерими качествени и количествени етапи и съответните показатели, посочени параграф 2;

м) обяснение на системата на Молдова за ефективно предотвратяване, разкриване и отстраняване на нередности, измами, корупция, включително корупция на високо равнище, и конфликти на интереси, както и за прилагане на правилата за контрол на държавните помощи, а така също и предложените мерки за справяне със съществуващите недостатъци през първите години на изпълнението на програмата за реформи;

н) по отношение на подготовката на програмата за реформи, а ако тя вече е изготвена, по отношение на нейното изпълнение — обобщение на процеса на консултации с парламента на Молдова, с местните органи съгласно националната правна уредба на Молдова и със съответните заинтересовани страни, включително социалните партньори и организациите на гражданското общество, и обяснение на начина, по който техният принос е отразен в програмата за реформи;

о) план за комуникация и видимост на програмата за реформи за местната общественост в Молдова;

п) всякаква друга полезна информация.

2. Програмата за реформи е насочена към постигането на резултати и включва показатели за оценка на напредъка в постигането на изложените в член 3 от настоящия регламент общи и специфични цели. Тези показатели се основават, когато е подходящо и относимо, на международно договорени показатели и на вече налични показатели, свързани с политиките на Молдова. Показателите също така се съгласуват, доколкото е възможно, с ключовите показатели за изпълнението, включени в Решението за изпълнение на Комисията за одобряване на програмите за реформи за Западните Балкани съгласно Регламент (ЕС) 2024/1449 и в рамката за измерване на резултатите на ЕФУР+.

Член 12

Оценка от Комисията на програмата за реформи

1. Комисията оценява без неоснователно забавяне относимостта, изчерпателността и целесъобразността на програмата за реформи на Молдова или, когато е приложимо, на всяко изменение на тази програма. При извършването на тази оценка Комисията работи в тясно сътрудничество с Молдова и може да прави забележки, да изисква допълнителна информация или да поиска от Молдова да направи преглед или да измени своята програма за реформи.

2. По отношение на целта, посочена в член 11, параграф 1, буква й) от настоящия регламент, Комисията, в съответствие с Решение № 2010/427/ЕС, надлежно взема предвид ролята и приноса на ЕСВД.

3. При оценката на програмата за реформи Комисията взема предвид съответната налична аналитична информация за Молдова, включително нейното макроикономическо състояние и устойчивост на обслужването на дълга, предоставените от Молдова обосновка и елементи, посочени в член 11, последиците от агресивната война на Русия срещу Украйна и опитите за дестабилизиране на Молдова, както и всяка друга подходяща информация, като например информацията, посочена в член 11.

4. При оценката си Комисията взема предвид по-специално следните критерии:

а) дали програмата за реформи представлява относим, всеобхватен, съгласуван и адекватно балансиран отговор на целите, изложени в член 3, и елементите, посочени в член 11;

б) дали програмата за реформи и нейните мерки са съгласувани с общите принципи, посочени в член 4, и с изискванията в съответствие с член 9;

в) дали може да се очаква, че програмата за реформи ще ускори напредъка към преодоляване на социално-икономическите различия между Молдова и Съюза и по този начин ще подобри нейното икономическо, социално и екологично развитие и ще подпомогне сближаването със стандартите на Съюза, ще намали неравенствата и ще засили социалното сближаване;

г) дали може да се очаква, че програмата за реформи ще укрепи допълнително основните елементи на процеса на разширяване съгласно в член 3, параграф 2, буква а);

д) дали може да се очаква, че програмата за реформи ще ускори прехода на Молдова към устойчива, неутрална и устойчива спрямо изменението на климата и приобщаваща икономика чрез подобряване на свързаността, постигане на напредък в нейния екологичен и цифров преход, включително напредък в областта на биологичното разнообразие, чрез намаляване на стратегическите зависимости и стимулиране на научните изследвания и иновациите, образованието, обучението, заетостта и уменията и по-широкия пазар на труда, като се обръща специално внимание на младите хора;

е) дали мерките, включени в програмата за реформи, са съвместими с принципа за ненанасяне на значителни вреди и принципа да не се пренебрегва никой;

ж) дали в програмата за реформи са съобразени по подходящ начин потенциалните рискове за спазването на предварителните условия и условията за плащане;

з) дали условията за плащане, предложени от Молдова, са подходящи, амбициозни и съгласувани с рамката на политиката на разширяване, както и дали са достатъчно разумни и ясни, за да позволят съответното отпускане на средства при изпълнението им, и дали предложените показатели за отчитане са подходящи и достатъчни за извършване на мониторинг и докладване за постигнатия напредък по отношение на общите цели;

и) дали се очаква предложените от Молдова механизми да осигурят ефективно предотвратяване, разкриване и отстраняване на нередности, измами, корупция и конфликти на интереси, организирана престъпност и изпиране на пари, както и ефективно разследване и наказателно преследване на престъпленията, засягащи средствата по линия на Инструмента;

й) дали програмата за реформи отразява ефективно приноса на парламента на Молдова, на местните органи съгласно националната правна уредба на Молдова и на съответните заинтересовани страни, включително на социалните партньори и на организациите на гражданското общество.

5. За целите на оценката на програмата за реформи, представена от Молдова, Комисията може да бъде подпомагана от независими експерти.

Член 13

Решение за изпълнение на Комисията

1. При положителна оценка в съответствие с член 12 Комисията одобрява чрез решение за изпълнение програмата за реформи, представена от Молдова, или, когато е приложимо, изменената програма, представена в съответствие с член 14. Това решение за изпълнение се приема в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 28, параграф 2.

2. В решението за изпълнение на Комисията, посочено в параграф 1, се определят реформите, които трябва да бъдат извършени от Молдова, инвестиционните области, които трябва да получат подкрепа, и условията за плащане, произтичащи от програмата за реформи, включително графикът.

3. В решението за изпълнение на Комисията, посочено в параграф 1, се определят също така:

а) индикативният размер на общите средства, предоставени на Молдова при изпълнение на условията за плащане, съгласно член 10, параграф 1, и траншовете, които е планирано да бъдат отпуснати, включително предварителното финансиране, структурирано в съответствие с член 11, след като Молдова изпълни задоволително съответните условия за плащане под формата на качествени или количествени етапи, определени във връзка с изпълнението на програмата за реформи;

б) разпределението по траншове финансиране между подкрепата под формата на заем и неподлежащата на връщане подкрепа;

в) срокът, в който трябва да бъдат изпълнени условията за окончателно плащане за реформите;

г) механизмите и графикът за мониторинг, докладване и изпълнение на програмата за реформи, включително, когато е целесъобразно, чрез демократичен контрол съгласно член 4, параграф 9, както и когато е приложимо, необходимите мерки за спазване на член 23;

д) посочените в член 11, параграф 2 показатели за оценка на напредъка към постигането на общите и специфичните цели, изложени в член 3.

Член 14

Изменения на програмата за реформи

1. Когато поради обективни обстоятелства програмата за реформи, включително съответните условия за плащане, вече не е изпълнима от Молдова частично или изцяло, Молдова може да предложи изменена програма за реформи. В този случай Молдова може да отправи обосновано искане до Комисията за изменение на решението за изпълнение, посочено в член 13, параграф 1.

2. Комисията може да изменя решението за изпълнение съгласно процедурата по разглеждане, посочена в член 28, параграф 2, по-специално за да отчете промяната в наличното финансиране в съответствие с принципите по член 19.

3. Когато счете, че изложените от Молдова причини оправдават изменение на програмата за реформи, Комисията извършва оценка на изменената програма за реформи в съответствие с член 12 и може да измени решението за изпълнение, посочено в член 13, параграф 1, без неоснователно забавяне съгласно процедурата по разглеждане, посочена в член 28, параграф 2.

4. В акта за изменение Комисията може да приеме удължаване до 31 декември 2028 г. на сроковете във връзка с условията за плащане.

Член 15

Споразумение за заем и операции по получаване и отпускане на заеми

1. За да се финансира подкрепата по линия на Инструмента под формата на заеми, на Комисията се предоставя правомощието да заема, от името на Съюза, необходимите средства на капиталовите пазари или от финансови институции в съответствие с член 224 от Финансовия регламент.

2. Комисията сключва споразумение за заем с Молдова. В споразумението за заем се определят максималният размер на заема, периодът на наличност и подробните условия за подкрепата по Инструмента под формата на заеми. Заемите се отпускат за максимален срок от 40 години от датата на подписване на споразумението за заем.

В допълнение към и чрез дерогация от член 223, параграф 4 от Финансовия регламент, в споразумението за заем се посочват размерът на предварителното финансиране и правилата за уравняване на предварителното финансиране.

3. Споразумението за заем се предоставя едновременно на Европейския парламент и на Съвета.

Член 16

Провизиране

1. За заемите се натрупват провизии в размер на 9 % от пакета, отпуснат за географската програма „Съседство“ съгласно член 6, параграф 2, буква а) от Регламент (ЕС) 2021/947, като те се използват като част от провизиите, подкрепящи подобни рискове.

2. Чрез дерогация от член 214, параграф 2, последно изречение от Финансовия регламент, провизиите се натрупват постепенно и трябва да са натрупани изцяло най-късно при пълното плащане на заемите.

3. Процентът на провизиране подлежи на преглед най-малко на всеки три години от датата на влизане в сила на настоящия регламент в съответствие с процедурата, предвидена в член 31, параграф 5, четвърта алинея от Регламент (ЕС) 2021/947.

Член 17

Предварително финансиране

1. След като програмата за реформи бъде представена на Комисията, Молдова може да поиска отпускане на предварително финансиране в размер до 18 % от общата сума, предвидена по Инструмента съгласно член 6, параграф 1, след приспадане на допълнителната подкрепа, включително подкрепата за организациите на гражданското общество и техническата помощ, и провизирането за заеми.

2. Комисията може да отпусне исканото предварително финансиране, след като приеме решението за изпълнение, посочено в член 13, и след като влязат в сила споразумението относно Инструмента и споразумението за заем. Средствата се отпускат в съответствие с член 19, параграф 3, първо изречение и при спазване на предварителните условия, изложени в член 5.

3. Комисията взема решение относно графика за плащане на предварителното финансиране, което може да бъде платено на един или повече траншове.

Член 18

Изпълнение на инвестиционни проекти чрез Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство

1. За да се използва ефектът на лоста от финансовата подкрепа на Съюза за привличане на допълнителни инвестиции, инвестициите в подкрепа на програмата за реформи се осъществяват в сътрудничество с международни финансови институции под формата на инвестиционни проекти, одобрени чрез Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство.

2. След задоволително изпълнение на всички приложими условия Комисията приема решение, с което се разрешава отпускане на средства съгласно член 19, параграф 3. В съответствие с член 6, параграф 1 в това решение се определя размерът на средствата, които ще бъдат предоставени под формата на неподлежаща на връщане подкрепа от Съюза за проекти, одобрени чрез Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство, както и размерът на финансовата помощ, която ще бъде отпусната на Молдова под формата на заем. Също така в решението се определя делът на тази подкрепа под формата на заем, който ще бъде осигурен от Молдова под формата на съфинансиране за проекти, одобрени чрез Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство, в съответствие със съотношението, посочено в член 8, параграф 5, буква в) от споразумението относно Инструмента.

Член 19

Оценка на изпълнението на условията за плащане, отлагане на отпускането и намаляване на средства, правила за плащанията

1. Два пъти годишно Молдова подава надлежно обосновано искане за отпускане на средства най-късно два месеца след срока, определен в решението за изпълнение на Комисията по отношение на изпълнените условия за плащане, свързани с измеримите количествени или качествени етапи, посочени в програмата за реформи.

2. Комисията оценява без неоснователно забавяне дали Молдова е изпълнила предварителните условия, посочени в член 5, и принципите за финансиране, посочени в член 10, параграф 3, и дали е постигнала задоволително изпълнение на условията за плащане, посочени в решението за изпълнение на Комисията съгласно член 13. Когато Комисията установи, че изпълнявани преди това от Молдова условия за плащане, във връзка с които Комисията е извършила плащане преди това, вече не се изпълняват от Молдова, Комисията намалява бъдещите плащания с равностойна сума.

При извършването на тази оценка Комисията може да бъде подпомагана от експерти, включително от експерти от държавите членки. В случай че искането за отпускане на средства или искането за плащане включва етап, свързан с преговорна глава 32 и посочен в член 22, параграф 2, Комисията не приема решение за разрешаване на отпускането на средства, освен ако не оцени положително този етап.

3. Когато Комисията даде положителна оценка за задоволителното изпълнение на всички приложими условия, тя без неоснователно забавяне информира Европейския парламент и Съвета, преди да приеме решение, с което се разрешава отпускането на средствата, съответстващи на тези условия. По отношение на тези суми решението представлява посоченото в член 10 условие.

4. Когато Комисията даде отрицателна оценка за изпълнението на някое от условията с оглед на графика, отпускането на средствата, за които се отнасят тези условия, се отлага. Комисията информира без неоснователно забавяне Европейския парламент и Съвета за тази оценка. Сумите, чието отпускане е било отложено, се отпускат само когато Молдова надлежно обоснове, като част от последващото искане за отпускане на средства, че е предприела необходимите мерки, за да гарантира задоволителното изпълнение на съответните условия.

5. Ако Комисията заключи, че Молдова не е предприела необходимите мерки в рамките на 12 месеца от първоначалната отрицателна оценка, посочена в параграф 4, тя намалява размера на неподлежащата на връщане финансова подкрепа и на заема пропорционално на частта, съответстваща на съответните условия за плащане. През първата година от изпълнението се прилага срок от 24 месеца, считано от първоначалната отрицателна оценка, посочена в параграф 4. Молдова може да представи своите забележки в рамките на два месеца от датата, на която са ѝ съобщени заключенията на Комисията.

6. Сумите, съответстващи на условия за плащане, които не са изплатени до 31 декември 2028 г., не се дължат на Молдова и се отменят или се анулират от наличната сума на подкрепата под формата на заем, в зависимост от случая.

7. Комисията може да намали размера на неподлежащата на връщане финансова подкрепа и да възстанови от Молдова, включително чрез прихващане, сумите, изразходвани за постигането на целите на Инструмента, да намали размера на заема, който да бъде изплатен на Молдова, или да иска предсрочно погасяване на заема в съответствие със споразумението за заем в случай на недължимо платени средства при установени случаи или сериозни опасения, свързани с нередности, измами, корупция и конфликти на интереси, засягащи финансовите интереси на Съюза, които не са отстранени от Молдова, или при

отстъпване от постигнатото по качествени или количествени етапи, или когато след извършване на плащането се установи, че етапите не са били изпълнени в задоволителна степен, или при тежко нарушение на задължение, произтичащо от споразумението относно Инструмента или от споразумението за заем, включително въз основа на предоставена от OLAF информация или на доклади на Европейската сметна палата. Комисията уведомява Европейския парламент и Съвета, преди да вземе решение за подобно намаляване на подкрепата.

8. Чрез дерогация от член 116, параграф 2 от Финансовия регламент, крайният срок за плащане, посочен в член 116, параграф 1, буква а) от Финансовия регламент, започва да тече от датата на съобщаване на решението, с което се разрешава отпускането на средства на Молдова съгласно параграф 3 от настоящия член.

9. Член 116, параграф 5 от Финансовия регламент не се прилага за плащанията, извършени като финансова помощ, насочена директно към хазната на Молдова, съгласно настоящия член и член 21 от настоящия регламент.

10. Плащанията на неподлежащата на връщане финансова подкрепа и на заеми съгласно настоящия член се извършват според бюджетните кредити, определени в годишната бюджетна процедура, и в зависимост от наличното финансиране. Средствата се плащат на вноски. Всека вноска може да бъде платен наведнъж или на няколко транша.

11. Сумите се плащат след решението, посочено в параграф 3, в съответствие със споразумението за заем.

12. Плащането на каквато и да е сума от подкрепата под формата на заем зависи от това Молдова да подаде искане за плащане във формата, определена в споразумението за заем, и се извършва в съответствие с разпоредбите, предвидени в споразумението относно Инструмента.

Член 20

Прозрачност по отношение на лицата и образуванията, които получават финансиране за изпълнението на програмата за реформи

1. Молдова публикува актуални данни за крайните получатели на финансиране в размер, надвишаващ равностойността на 50 000 EUR за тригодишния период за изпълнението на реформите и инвестициите по Инструмента.

2. По отношение на крайните получатели, посочени в параграф 1, на уебстраница се публикува следната информация в машинночетим формат, по реда на размера на получените общо средства, при надлежно спазване на изискванията за поверителност и сигурност, и по-специално за защита на личните данни:

а) за юридически лица — пълното юридическо наименование на крайния получател, идентификационния номер по ДДС или данъчния идентификационен номер, ако има такъв, или друг уникален идентификационен код, предвиден в законодателството, приложимо към юридическото лице;

б) за физически лица — собственото и фамилното(-ите) име(на) на крайния получател;

в) сумата, получена от крайния получател, и реформите и инвестициите по споразумението с Молдова, за чието изпълнение се допринася с тази сума.

3. Информацията, посочена в параграф 2, не се публикува, когато разкриването ѝ създава риск да бъдат застрашени правата и свободите на съответните крайни получатели или да се нанесе сериозна вреда на техните търговски интереси. Тази информация се предоставя на Комисията.

4. Най-малко веднъж годишно Молдова предава по електронен път на Комисията данните за крайните получатели, посочени в параграф 1 от настоящия член, в машинночетим формат, който се определя в споразумението относно Инструмента съгласно член 8, параграф 5, буква л).

ГЛАВА IV

ЗАЩИТА НА ФИНАНСОВИТЕ ИНТЕРЕСИ НА СЪЮЗА

Член 21

Защита на финансовите интереси на Съюза

1. При прилагането на Инструмента Комисията и Молдова предприемат всички подходящи мерки за защита на финансовите интереси на Съюза, като вземат предвид принципа на пропорционалност и конкретните условия, при които се използва Инструментът, предварителните условия, изложени в член 5, параграф 1, и условията, изложени в споразумението относно Инструмента, по-специално по отношение на предотвратяването, разкриването и отстраняването на измами, корупция, конфликти на интереси и нередности, както и разследването и наказателното преследване на престъпления, засягащи средствата, предоставени по линия на Инструмента. Молдова се ангажира да постигне напредък при въвеждането на ефективни и ефикасни системи за управление и контрол и да гарантира, че недължимо платените или неправилно използваните суми могат да бъдат възстановени.

2. В споразумението относно Инструмента се предвиждат следните задължения на Молдова:

а) да проверява редовно дали предоставеното финансиране се използва в съответствие с приложимите правила, по-специално по отношение на предотвратяването, разкриването и отстраняването на измами, корупция, конфликти на интереси и нередности;

б) да защитава лицата, подаващи сигнали за нередности;

в) да предприема подходящи мерки за предотвратяване, разкриване и отстраняване на измами, корупция, конфликти на интереси и нередности, както и за разследване и наказателно преследване на престъпления, засягащи финансовите интереси на Съюза, да разкрива и да не допуска двойно финансиране и да предприема правни действия за възстановяване на присвоените средства, включително във връзка с всякакви мерки за осъществяването на реформи и инвестиционни проекти или програми съгласно програмата за реформи, и когато е приложимо, да предприема подходящи мерки за незабавно разглеждане на исканията за правна взаимопомощ от страна на Европейската прокуратура и компетентните органи на държавите членки във връзка с престъпления, засягащи средствата, предоставени по линия на Инструмента;

г) за целите на параграф 1 от настоящия член, и по-специално за проверките на използването на средства във връзка с осъществяването на реформи в рамките на програмата за реформи — да осигури събирането, в съответствие с принципите на Съюза за защита на данните и с приложимите правила за защита на данните, на подходящи данни за лицата и образуванията, които получават финансиране за изпълнението на мерките от програмата за реформи по глава III, включително информация за действителните собственици, и да осигури достъпа до тези данни;

д) да оправомощи изрично Комисията, OLAF, Сметната палата и когато е приложимо, Европейската прокуратура да упражняват правата си, предвидени в член 129 от Финансовия регламент.

3. В споразумението относно Инструмента се предвижда също така правото на Комисията да намалява пропорционално размера на неподлежащата на връщане финансова подкрепа, предоставена по линия на Инструмента, и да възстанови от Молдова, включително чрез прихващане, сумите, изразходвани за постигането на целите на Инструмента, и да намалява размера на заема, който ще бъде изплатен на Молдова, или да иска предсрочно погасяване на заема в съответствие със споразумението за заем, в случай на недължимо платени средства, при установени случаи или сериозни опасения, свързани с нередности, измами, корупция и конфликти на интереси, засягащи финансовите интереси на Съюза, които не са отстранени от Молдова, или когато Комисията установи след извършване на плащането, че етапите не са били изпълнени в задоволителна степен, или при тежко нарушение на задължение, произтичащо от споразумението относно Инструмента или от споразумението за заем. При вземането на решение относно размера на възстановяването или намаляването на сумите или относно сумата, която трябва да бъде предсрочно погасена, Комисията спазва принципа на пропорционалност и взема предвид тежестта на нередността, измамата, корупцията или конфликта на интереси, засягащи финансовите интереси на Съюза, или тежестта на неизпълнението на задължението. На Молдова се дава възможност да изложи своите съображения, преди да се пристъпи към намаление или да бъде изискано предсрочно погасяване.

4. Лицата и образуванията, разпореждащи се със средства по линия на Инструмента, незабавно докладват на Комисията и на OLAF за всички предполагаеми случаи на измама, корупция, конфликт на интереси и нередности, засягащи финансовите интереси на Съюза.

Член 22

Функции на вътрешните системи и одитния орган на Молдова

1. По отношение на частта от финансирането по линия на Инструмента, предоставяна като финансова помощ Комисията може да ползва съдействието на одитните органи, създадени от Молдова за целите на контрола на публичните разходи. Когато е целесъобразно, Комисията разчита и на допълнителен демократичен контрол съгласно член 4, параграф 9.

2. През първите години от изпълнението на програмата за реформи се дава приоритет на реформите, свързани с преговорна глава 32, по-специално относно управлението на публичните финанси и вътрешния контрол, както и относно борбата с измамите, заедно с преговорни глави 23 и 24, особено по отношение на правосъдието, корупцията и организираната престъпност, и преговорна глава 8, по-специално относно контрола на държавните помощи.

3. Молдова докладва без забавяне на Комисията за нередностите, включително измамите, във връзка с които има предварителна констатация в рамките на административно или съдебно производство, и я информира за хода на административните и съдебните производства във връзка с такива нередности. Това докладване се извършва по електронен път чрез системата за управление на нередностите, създадена от Комисията.

4. Одитните органи, посочени в параграф 1, поддържат редовен диалог с Европейската сметна палата, OLAF и, когато е приложимо, с Европейската прокуратура.

5. Комисията може да извършва подробни прегледи на системите за изпълнение на бюджета на Молдова въз основа на оценка на риска и диалог с одитните органи, посочени в параграф 1, както и да отправя препоръки за подобряване на системите.

6. Комисията може да приема препоръки към Молдова за всички случаи, когато според нея компетентните органи не са предприели необходимите мерки за предотвратяване, разкриване и отстраняване на измами, корупция, конфликт на интереси и нередности, които са засегнали или съществува сериозен риск да засегнат доброто финансово управление на разходите, финансирани по Инструмента, и във всички случаи, когато установи слабости, засягащи концепцията и функционирането на системата за контрол, въведена от органите. Молдова изпълнява тези препоръки или предоставя обосновка защо не ги е изпълнила.

ГЛАВА V

МОНИТОРИНГ, ДОКЛАДВАНЕ И ОЦЕНКА

Член 23

Мониторинг и докладване

1. Комисията извършва мониторинг на прилагането на Инструмента и оценява постигането на целите, изложени в член 3. Мониторингът на прилагането е целенасочен и пропорционален на дейностите, които се извършват в рамките на Инструмента, и не засяга изискванията за докладване, установени в Регламент (ЕС) 2021/947. Очаква се показателите, посочени в член 11, параграф 2, да допринесат за извършвания от Комисията мониторинг на Инструмента.

2. В споразумението относно Инструмента се определят правилата и процедурите за докладване от Молдова до Комисията за целите на параграф 1.

3. Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета годишен доклад относно напредъка към постигане на целите на настоящия регламент. Годишният доклад се допълва от презентации за актуалното състояние на прилагането на Инструмента два пъти годишно.

4. Комисията представя годишен доклад, посочен в параграф 3, на комитета, посочен в член 28, параграф 1.

5. Комисията докладва за напредъка по изпълнението на програмата за реформи на Молдова в контекста на набора от показатели за Инструмента, създаден съгласно Регламент (ЕС) 2024/1449.

Член 24

Набор от показатели за Инструмента

Комисията показва напредъка по изпълнението на програмата за реформи на Молдова чрез набора от показатели за Инструмента, създаден съгласно Регламент (ЕС) 2024/1449.

Член 25

Оценка на Инструмента

1. След 31 декември 2027 г., но до 31 декември 2031 г., Комисията извършва независима последваща оценка на Инструмента. В тази последваща оценка се оценява приносът на Съюза за постигането на целите на Инструмента.

2. Последващата оценка се основава на принципите от добрата практика на Комитета за подпомагане на развитието към ОИСР, като се цели да се установи дали са постигнати целите на Инструмента и да се очертаят препоръки за подобряване на бъдещите действия.

3. Комисията съобщава констатациите и заключенията от последващата оценка, както и своите забележки и последващи действия на Европейския парламент, Съвета и държавите членки. Тази последваща оценка може да бъде обсъждана по искане на Европейския парламент, на Съвета или на държавите членки. Резултатите се вземат предвид при подготвянето на бъдещите програми и действия и при разпределението на ресурсите. Тази последваща оценка и последващите действия се оповестяват публично.

4. Комисията включва в подходяща степен всички заинтересовани страни, включително Молдова, социалните партньори и организациите на гражданското общество, в процеса на оценяване на финансирането от Съюза, предоставено по настоящия регламент, и може, ако е подходящо, да се стреми да извършва съвместни оценки с държавите членки и други партньори с активното участие на Молдова.

Член 26

Докладване от страна на Молдова в контекста на икономическия и финансов диалог

Молдова докладва веднъж годишно в контекста на икономическия и финансов диалог за постигнатия напредък в изпълнението на свързаната с реформите част от своята програма за реформи.

Член 27

Парламентарен надзор и контрол върху Инструмента

1. Комисията докладва на компетентните комисии на Европейския парламент за прилагането на Инструмента и програмата за реформи. Комисията предоставя на Европейския парламент писмена информация относно:

а) състоянието на напредъка по прилагането на Инструмента;

б) оценката на програмата за реформи;

в) основните констатации в доклада, посочен в член 23, параграф 3;

г) процедурите за плащане, отлагане на отпускането и намаляване на средства, когато е приложимо, включително всички представени забележки, за да се гарантира задоволително изпълнение на условията; както и

д) всички останали елементи, имащи отношение към прилагането на Инструмента.

2. Редовният диалог между Европейския парламент и Комисията се провежда най-малко веднъж годишно и може да съвпадне с геополитическия диалог на високо равнище относно ИССРМС — Глобална Европа.

3. Комисията взема предвид всички елементи, произтичащи от становищата, изразени в рамките на посочения в параграф 2 диалог, включително резолюциите на Европейския парламент, когато е целесъобразно.

ГЛАВА VI

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 28

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитета, създаден с Регламент (ЕС) 2021/947. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.

2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

3. При решенията за изпълнение, посочени в член 13, параграф 1 и член 14, параграф 2, когато комитетът не даде становище, Комисията не приема проекта на акт за изпълнение и се прилага член 5, параграф 4, трета алинея от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Член 29

Информация, комуникация и публичност

1. Без да се засягат изискванията, установени в Регламент (ЕС) 2021/947, Комисията извършва комуникационни дейности, за да осигури видимостта на финансирането от Съюза за финансовата подкрепа, предвидена в програмата за реформи, включително чрез съвместни комуникационни дейности с Молдова. Комисията гарантира, че подкрепата по линия на Инструмента се съобщава и посочва чрез декларация за финансирането. Действията, финансирани по Инструмента, се осъществяват в съответствие с изискванията за комуникация и видимост при финансираните от Съюза външни дейности и други съответни насоки.

2. Получателите на финансиране от Съюза активно посочват неговия произход и осигуряват видимостта на това финансиране, включително, ако е приложимо, чрез поставяне на емблемата на Съюза и на подходяща декларация за финансирането, гласяща „финансирано от Европейския съюз“, по-специално когато популяризират действията и резултатите от тях, като предоставят съгласувана, ефективна и пропорционална целева информация на различни видове аудитория, включително на медиите и обществеността.

3. Информацията, комуникацията и публичността се осигуряват в достъпен формат.

Член 30

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила в деня след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на 18 март 2025 година.

За Европейския парламент	*За Съвета*
Председател	*Председател*
R. METSOLA	A. SZŁAPKA